

ELŐFIZETÉS.

HELYBEN:

Egy évre 28 korona.
Fél évre 14 korona.
Egy negyed évre .. 7 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

VIDÉKEN:

Egy évre 32 korona.
Fél évre 16 korona.
Egy negyed évre .. 8 korona.
Egy hónap 2 k. 80 f.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak pályájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1916.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szerda, december 13.

Béke ajánlatunk ellenségeinknek.

(A központi hatalmak jegyzéke az ententenak.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Karácsony havában vagyunk...
Messiást várunk!

Valahonnan, egyelőre még messziről, de tisztán hangzik az ének:

— Békességet hozok mindenknek!

A fáradt embereknek, a megszenvedett földnek, a gyászoló szíveknek...

E pillanatban nem tudjuk még, hogy honnan hangzik ez az új kinyilatkoztatás, ki az, akinek kezében már ott van a béke-olajága, de lelkünk minden vágyakozásával, megkínzott idegeink túlfeszült remegésével fordulunk a hang felé, mely buzgó tavaszi áradással ömlik felénk, hullámain az örömek fehér zászlós hajóit ringatva.

A csillag már ég a fejünk felett...
Betlehemi csillag-e? Azt jelenti-e, hogy megérkezett, hogy megszületett? Azt jelenti-e, hogy földre szállt, kire három századnak beillő három év óta várunk: a fehérruhás glóriás Béke!

A mai napon két súlyos szavú férfi szólott millió és millió reménykedő szívhez. E szívek dobbanása ma Berlin és Budapest fórumain találkozott, hogy a béke eljövendő álmországát kiszínezzék.

Lehetetlen, hogy ennyi szív imádsága teljesületlen hulljon vissza a Mindenható zsámolyától. Lehetetlen, hogy ellenségeink meg ne ragadnák a feljükk nyújtott jobb kezét, hogy bele ne látnának szíveinkbe, melyeknek tiszta érzéseiről tesszünk tanubizonyosságot, most, midőn dicsőségünk zenitjén kínáljuk fel kenyereinket azoknak, akik kővel kívántak minket megdobálni.

Vajha ez a karácsony újra emberivé változtatna át minden vad szívet s elhozná azt a szeretetet, azt a megértést, azt a bizalmat, melyeknek fehér galambja ott röpül most a vértenger fölött s azt nézi, hogyan és hová szálljon le drága ajándékával...

Budapestről telefonálja tudósítónk: Amikor 1914 nyarán a tervszerűen folytatott és állandóan fokozódó kihívások és fenyegetések egész sorával szemben Ausztria-Magyarország türelmének vége szakadt és a monarchia a zavartalan békének szinte ötven esztendeje után fegyvert fogni volt kénytelen, a súlyos elhatározásában sem támadó szándék, sem hódítás vágya nem vezette, hanem kizárólag az önvédelem keserves parancsának engedelmességet. A monarchiának a jelenlegi háborúban az volt a feladata és a célja, hogy létét megvédelmezze és ellenséges szomszédoknak a ha-

sonló álnok támadásai ellen a jövőt biztosítva, hűséges fegyverbarátságban kipróbált szövetségeseivel egyetemben Ausztria-Magyarország hadserege és hajóhada harcolva és vérezve, de egyszersmind előretörve és győzedelmeskedve gazdag sikereket ért el és meggyőztette ellenségeinek szándékait. Négyesszövetségünk nem csupán a győzelmek beláthatatlan sorát vivta ki, hanem nagy ellenséges területet is tart hatalmában. Nem tört meg ereje, melyet utolsó áruló ellenségével csak nemrég éreztetett és nem rendült meg lakosságának szívós ellentálló akarata sem.

Ellenségeink nem remélhetik, hogy a hatalmas szövetséget legyőzzék és megsemmisítik és így az entente hadicéljai a jövőben is teljesen elérhetetlenek maradnak. Ezért az ellenségre nézve teljesen haszontalan a háború folytatása. A központi hatalmaknak ellenben megvannak a maguk céljai a hosszú idő óta előkészített támadással szemben: javaiknak és területek épességüknek megvédése, továbbá biztos kezesessé szorzása a létüket fenyegető hasonló támadással szemben, a fejlődés biztosítása és a nyert előnyök által biztosított területek megtartása.

A gyilkos háború folytatása, amelyben az ellenség még sokat pusztíthat, a sorsot, a központi hatalmak elhatározása után, nem másíthatja meg. Ezért az emberéletben és javakban való pusztítás céltalannak mutatkozik. Reméljük, hogy hasonló belátás az ellenséges táborokban is utat tör magának. Ez megérlelte a bécsi kormánynál, a szövetséges hatalmak kormányaival egyetértésben, azt a gondolatot, hogy nyílt és loyális kísérletet tegyenek az

A világ nagy részét immár közel két és fél éve dulja a legrettenetesebb háború, amelyet valaha ismert a történelem. Ez a katasztrófa, amelyet a közel ezer esztendő civilizáció köteleke sem volt képes feltartóztatni, az emberiség legértékesebb javait támadja meg, rombadöntéssel fenyegeti azt a szellemi és anyagi haladást, amely a XX. század hajnalán Európának büszkesége volt. Ebben a küzdelemben Ausztria-Magyarország és szövetségesei Németország, Bulgária és Törökország behozhatatlan erejüket, számban és hadiszere tekintetében fölényes ellenfeleinkkel szemben hatalmas sikereket értek el. Soraik rendületlenül állanak meg az ellenséges hadak folyton megújuló rohamaival szemben, a Balkánon bekövetkezett legutolsó támadás gyorsan és győzedelmesen leveretett. Ez utolsó események igazolják, hogy a háborúnak további folytatása nem törheti meg ellentálló erejüket, ellenkezőleg az egész helyzet további sikerek reményére jogosít. Létüknek és szabad nemzeti fejlődésüknek védelmére kellett a négy szövetséges hatalomnak fegyvert ragadnia. Seregeinknek dicsőséges tettei nem változtatták meg küzdelmüknek ezen jellegét. Egy percre sem veszítették szem elől, hogy a többi nemzetek jogainak tisztelete saját jogaikkal és jogos érdekükkel ellentétben nem áll. Nem akarják szétzúzni, vagy megsemmisíteni ellenségeiket. Katonai és gazdasági erejük tudatában készen arra, hogyha kell, a végsőig folytassák a rájuk erőszakolt küzdelmet, egyszersmind azonban áthatva attól az óhajtól, hogy a további vérontásnak elejét vegyék és végett vessenek a háború borzalmainak, a négy szövetséges hatalom a béketárgyalás mielőbbi felvételére tesz javaslatot.

Meggyőződésük szerint azok a javaslatok, amelyeket ezekre a tárgyalásokra magukkal hoznának és amelyek népeink becsületét, létét és fejlődése szabadságát kívánják biztosítani, alkalmas alapot nyújtanak az állandó béke

ellenséges államoknál egy a béke utját egyengető eszmecsere nézve.

E végből Ausztria-Magyarország, Németország, Törökország és Bulgária kormánya a fővárosukban lévő és az ellenséges államok képviselőivel is megbízott diplomáciai képviselőkhöz egyenlő szövegű jegyzéket intéztek, amelyben kifejtik, hogy hajlandók béketárgyalást kezdeni az ellenséggel és kifejezik, hogy ezen nyilatkozatuk a semleges kormányok útján az ellenséggel közlendők. Egyidejűleg külön jegyzékben tudomására juttatták szándékukat a szentszékeknek és a pápa hatásos érdeklődését kérték a békeajánlat részére. Végül pedig közölték ajánlatukat a többi semleges államnak a négy fővárosban lévő képviselőjével, hogy értesítsék kormányaikat, miszerint Ausztria-Magyarország és szövetségesei ezen lépésükkel újabb határozott bizonyítékát adták békeszeretetüknek.

Most az ellenség dolga, hogy fel fogásáról az egész világ előtt tanuságot tegyen. A központi hatalmakat azonban — bármi legyen is ajánlatuk eredménye — a rájuk kényszerített háború folytatásáért saját népeinek ítélőszéke előtt nem terheli felelősség.

Ausztria-Magyarország, Németország, Bulgária és Törökország ma átnyújtott azonos jegyzékeknek szövszerinti tartalmát a miniszterelnökség sajtóosztálya a következőkben közli lapunkkal:

helyreállítására; ha a békének és engesztelődésnek ezen ajánlata dacára tovább folya a küzdelem: a szövetséges négy hatalommal el van tökéltve, hogy a győzedelmes befejezésig fogja folytatni, a felelősséget azonban az emberiség és a történelem előtt ünnepélyesen elhárítják magukról. A cs. és kir. kormánynak van szerencsése excellenciád szives közvetítésével kormányt tisztelettel felkérni, hogy ezt a közlést kormányának tudomására hozni méltóztassék.

Károly király Budapesten.

(„Fényes megújulás vár a nemzetre.”)

— Saját tudósítók telefonjelentése! —

Pontban hét órakor futott be a nyugati pályaudvarra az udvari különvonat. Az állomás maga is díszben uszott, a királyi váróterem pedig magyar koronával és zászlókkal ékesen fel volt díszítve.

Amint őfelsége szalonkocsijának ajtajában megjelent *Tolnay* Kornél, az államvasutak elnökgazdája, *Bárczy* István Budapest polgármestere, *Boda* Dezső, az államrendőrség főkapitánya jelentkeztek előtte s fogadták a királyt. Őfelsége néhány szívélyes szót váltott velük, kíséretével esukott udvari automobilokba szállott. Az első kocsiban a király foglalt helyet *Lobkovitz* Zdenkó vezérőrnaggyal, főhadsegédével.

Borus reggeli idő volt, de ennek ellenére is ezrével állott a közönség az utvonalakon s lelkes éljenzéssel üdvözölte az uralkodót, aki kissé előre hajolva, jobbra-balra hajlongva, kezét állandóan sapkája ellenőjén tartva, fogadta és köszönte meg az üdvözléseket, melyek láthatóan jól estek őfelségének.

(A kormány és a parlament a királynál.)

A várba kevéssel negyed nyolc óra után érkeztek meg.

Pár pernyi pihenő után a király *Tisza* István gróf miniszterelnököt fogadta, aki fél-nyolckor jelentkezett kihallgatásra. A kihallgatás csaknem másfél óra hosszat tartott. *Tisza* István gróf miniszterelnök után *Balogh* Jenő igazságügyi minisztert fogadta rövid kihallgatáson, mely után fél tízkor az egész kormány megjelent őfelsége előtt. A kormány fogadása után a főrendiház elnöksége járult az uralkodó elé, a kihallgatásról kijövet *Jósika* Samu báró főrendiházi elnök a következőképen nyilatkozott az újságírók előtt:

— Őfelsége nagyon kegyes volt hozzánk kitűnő színben van s kifogástalanul beszél magyarul!

Ezután a képviselőház elnökségét fogadta a király, aki előtt *Szász* Károly alelnök a magyar parlament mélyeséges részvétét fejezte ki a nagy magyar király, *Ferenc* József elhunyt felett. Majd tolmácsolta őfelsége előtt az egész magyar nemzet tularadó és hódoló szeretetét. *Szász* Károly szavaira a király meleg hangon válaszolt s különböző kérdéseket intézett az elnökség tagjaihoz. A társalgás magyar nyelven folyt.

Őfelsége ezután *Günther* Antalt, a Kuria elnökét, majd *Wlassics* Gyula bárót, a közgazgatási bíróság elnökét, végre *Thuróczy* Vilmost, a számvevőszék elnökét fogadta.

(A főváros hódolata.)

Bárczy István polgármester vezetésével a főváros küldöttsége jelent meg ezután a király előtt. A polgármester kifejezte őfelsége előtt a főváros mély gyászát s kiemelte, hogy a magyar főváros milyen rajongó szeretettel veszi körül az új királyi párt, melyről őfelségének már a háború kitörésekor tett látogatásakor is volt alkalmja meggyőződni. Kifejezte azt a reményességét, hogy a magyar nemzet *Károly*

király uralkodása alatt a nagy nehézségeken keresztül jutva boldogulni fog és kérte őfelségét, hogy Budapest hódoló feliratát fogadja kegyesen.

A király válaszában kifejezte, hogy meghatotta Budapest részvéte, amelyet annyival inkább őszintének tud, mert Budapestnek naggyá fejlődése és az elhunyt uralkodó áldásos kormányzása elválaszthatatlan fogalom. A magyar nemzet és nemes fővárosa iránt érzett nagy szeretetet ő is és a királyné is átvették örökségül első *Ferenc* Józseftől és a bizalmat mindketten a nemzet ősi és törhetetlen erejébe vetik, amelynek segítségével sikerülni fog a dicsőséges békét kivívni. A béke megkötése után a nemzetre és fővárosára minden téren fényes megújulás vár.

A király ezután a küldöttség összes tagjait megszólította és behatóan érdeklődött a közéletmezés és a közegészségügy kérdéseiről.

(Az újságírók dícsérete.)

Márkus Miksának, az Újságíró Egyesület elnökének, törvényhatósági bizottsági tagnak, az újságírókról tett érdekes kijelentést.

— Mostanában bizony sok dolguk van az újságíróknak, kik e nehéz időkben igazán lojálisan és hazafiasan dolgoztak. Felhatalmazom önt, közölje az újságírókkal, hogy mennyire megelégedett vagyok az újságírók munkájával s továbbra is kitartást és kedvet kívánok nekik.

A küldöttség után *Bogáth* Miklós altábornagy, katonai parancsnokot, *Csekonics* Endre gróft a Vörös Kereszt főmegbizottját fogadta. A kihallgatások fél egyig tartottak. Egy órakor a király kíséretének tagjaival megebedelt, majd meghallgatta a referátumokat, sürgős államügyeket intézett el s később *Hunyadi* József gróf parancsór tiszt kíséretében gyalog elhagyta a várat. Az Uri-utcába ment s felkereste palotájában *Széchenyi* Gyula gróf, volt király személye körüli minisztert, akinél tíz percig időzött s innen szintén gyalog *Csernoch* János hercegprimás palotájába ment, akinél szintén tíz percig időzött.

Egynegyed háromkor tért vissza a várba, fél három órakor *Kürthy* Lajos bárót és *Ghilányi* Imre báró földművelésügyi minisztert fogadta.

(Elutazik a király.)

Délután négy órakor őfelsége lelkesen éljenző, sűrű néptömegek sorfala között hajtotta a nyugati pályaudvarra. Külön vonatba szállott, amellyel visszautazott Bécsbe. Mielőtt felszállt volna, szalonkocsijába, magához kérte *Boda* Dezső rendőrkapitányt s kérte, tolmácsolja Budapest közönségének köszönetét a meleg fogadtatásért és a lelkes ovációért.

A király *Bárczy* István polgármesternek

azt mondta, hogy reméli, hogy az ország petroleum ellátása rövidesen elintéztet nyer.

— Az oláh petroleum műveket elfoglaltuk és üzembe helyeztük és így a petroleum műveik rövidesen megszűnnek — mondotta a király. — Rengeteg sok gabonát is zsákmányoltunk, de beszállításuk hosszabb időt igényel, miután a hadműveleti területeken lévő feneketlen sár meggátolja elszállításukat.

Pont négy órakor az udvari különvonat kirobogott a pályaudvarról. Érdekes, hogy a király nem a királyi szalonkocsit, hanem *Ferenc* Ferdinándnak, az elhunyt trónörökösnek szalonkocsiját használta, mert még nem koronázott király Magyarországnak.

Urzicent és Misilt

elfoglaltuk.

— Tízezer újabb oláh fogoly. — Hiába való minden oláh támadás. —

Berlin, december 12. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér:

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornagy arcvonala:

A Somme csataterén a tüzérségnek november vége óta jelentékenyen csekélyebb a harcok tevékenysége. Délután átmenetileg újra fokozódott.

A német trónörökös arcvonala:

A Maas keleti partján és a Mosel közelében erős ágyu- és aknavető tűz volt gyalogsági tevékenység nélkül.

Keleti harctér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregének arcvonala:

A Stochod mentén sikeres vállalkozásokból beszállított foglyok révén értékes felvilágosítást szereztünk az oroszok erőelosztásáról.

József főherceg vezérezredes arcvonala:

Az Erdős-Kárpátokban, Smotrecen és a Baba-Ludován, valamint a Mes-tranesch szakaszon éjjel is megismé-telt erős támadásokat a német- és osztrák-magyar csapatok visszavertek. A Trotusul-völgy két oldalán is újra eredménytelen rohamokkal vetették harcba az oroszok néhány magaslati állás ellen embereiket és löszerkészletüket. Ludovától északra a német vadászok egy portyázásról 10 foglyot és 30 gépfegyvert hoztak vissza. Sultától északra ismét elűztük az oroszokat egy nem-rég birtokukban maradt magaslatról.

Mackensen vezértábornagy hadcsoportja:

Harcolva előre haladtunk az egész arcvonalon. Urzicenti és Misil birtokunkban van. A hadcsoport, különösen a 9. hadsereg, a legutóbbi három nap alatt több mint 10.000 foglyot ejtett, több ágyut és tábori szert zsákmányolt.

Macedóniai hadszíntér:

Az entente csapatok, különösen a szerbek, minden nap elkeseredetten rohanják meg a Cerna két partján fekvő német és bolgár állásokat. Itt tegnap is súlyos, véres kudarcot vallottak. *Ludendorff*, első főszállasmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefon jelentés.

Felszabadult csapataink Sarrail frontján.

Szófiából jelentik: Mackensen hadseregének előnyomulása keleti Oláhországban tervszerűen folyik. A nagy esőzések következtében majdnem teljesen járhatatlanná vált utak megnehezítik ugyan az előnyomulást, az ellenség is kisebb utóvéd harcokkal tel akarja tartóztatni előnyomulásunkat, de mindenütt visszaverjük. Miután Csernavodánál az összes csapatok átkeltek a Dunán, a dobrudzsai és oláhországi csapatok között most már teljesen helyreállt az összeköttetés.

Bécsből jelentik: Jól informált helyről jelentik: Románia körülbelül hétszáz ezer embert állított harcba, ezek közül most már 145.000 közember és 1600 tiszt nálunk van fogságban, halottakban és sebesültekben pedig körülbelül 155.000 az oláh hadsereg vesztesége, így tehát az összes veszteség több mint 300.000. Francia lapjelentések szerint Románia csak 400.000 gyalogsági fegyver felett rendelkezett, ennek fele már birtokunkban van. A háború kitörésekor 800 táborigyű, 60 nehéz gyű és 500 gépfegyver volt az oláh hadseregben. Eddigi zsákmányunk 422 táborigyű, 25 nehéz gyű és 369 gépfegyver. Romániának 137.000 négyzetkilométernyi területéből eddig 64.000 négyzetkilométert foglaltunk el, tehát az egész országnak majdnem felét. A 3087 kilométer hosszú vasuti vonalokból több mint 2000, a 700 gőzmozdonyból 130, a vasuti kocsiknak pedig legnagyobb része már a mienk.

Baselből jelentik: A Nowoje Wremja jelenti, hogy Odesszát hadizónának nyilvánították.

Zürichből jelentik. A román front német, osztrák-magyar csapatok felszabadulása, az entente lapközlések szerint, a macedoniai fronton már is érezteti hatását, minél fogva nagy aggodalommal néznek Sarrail hadseregének sorsa felé. Entente körökben komolyan foglalkoznak azzal a tervvel, hogy Sarrail hadseregét visszavonják, de végleges döntés még nem történt ebben a kérdésben.

Luganóból jelentik: A Corriere de la Sera írja: Párisi körök az oláh hadsereg helyzetét kétségbeejtőnek tartják. A visszavonuló oláh hadsereg legnagyobb része veszélyeztetve van a Dunán átkelt ellenséges csapatok által és csak az a remény van, hogy a Moldovában levő orosz hadseregnek sikerülni fog a kilencedik német hadsereg előnyomulását feltartóztatni.

Előnyomultunk

a Ruzicni—Mizil vonalon.

(Többszörös orosz rohamok összeomlása.)

Budapest, december 12. (Hivatalos.)
A főhadiszállás jelenti:

Keleti haderő:

Oláhországban a szövetséges haderők a Ruzicni—Mizil vonalig nyomultak előre. Naponta több ezer foglyot szállítottunk be.

József főherceg vezérezredes hadsereg harcvonalai:

Az oroszok támadó tevékenysége Ocnától nyugatra és északnyugatra eső határterületen tegnap sem esőkent. Az ellenséget mindenütt visszavertük. Egy tegnap szerzett helyi sikert ellentámadással kiegyenlítettünk. A Valeputna nyeregmagaslaton és ettől északnyugatra az ellenség ma a reggeli órákban rendkívül hevesen támadott. Hajnali egy órakor minden tüzéségi előkészítés nélkül kezdett tömegtámadást. 3 órakor és 4 órakor további rohamok követték, amelyeket erős ágyútűz vezetett be. Az orosz hadoszlopok, hála gyalogságunk éberségének és tüzéségünk kitűnő tüzhatásának, mindannyiszor összeomlottak akadályaink előtt és kiinduló állásukba menekültek vissza. A Ludowa területén és a Smourecen az ellenünk indított több erős támadás sikertelen maradt.

Lipót bajor herceg vezértábornagy harcvonalai:

A cs. és kir. haderőknél nem történt jelentős esemény.

Olasz és délkeleti hadszíntér:

Nincs jelenteni való. — Hóler altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Anyagi nehézségek a csanádi káptalanban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az utóbbi időben Temesvárott az a hír járja, hogy a csanádi káptalan valamely vállalkozáson nagyobb összeget vesztett és hogy ez a körülmény arra bírta Glattfelder Gyula dr. csanádi megyés püspököt, hogy a kanonokok jövedelmének megvonásáról intézkedjék. Néhány öregebb kanonokat, a kósza hír szerint ez a fizetésmegvonás olyan anyagi zavarba hozta, hogy többen közülük tanári állásokra pályáztak. Tudósítónk járt a püspöki aulában, hogy ez iránt felvilágosítást szerezzen.

Láng Aladár dr. püspöki titkár kijelentette, hogy ebben az ügyben a leghitelesebben Blaskovics Ferenc apátkanonok van hivatva nyilatkozni.

Tudósítónk erre felkereste Blaskovics kanonokot, aki készségesen nyilatkozott a kérdésben. Mindenek előtt kijelentette, hogy a kanonoki jövedelmek bevonásáról szó sincsen és hogy a káptalan összes tagjai éppen úgy kapják meg fizetéseiket, mint eddigelé. A káptalannak Temesség határában nagy uradalma van, amely az utóbbi esztendőben nem tudott semmi effektív jövedelmet felmutatni. Ennek oka azonban nem abban rejlik, hogy a káptalan az uradalom rovására vállalkozásokba bocsátkozott volna, hanem abban, hogy az uradalom kezelői a káptalan tudtával és beleegyezésével az uradalomba a jövedelmet meghaladó befektetéseket eszközölt. Nevezetesen nagyban szaporították az állatállományt, az uradalmon iparvázat létesítettek, új épülete-

ket emeltek gazdasági célokra, azonkívül pedig tetemes költséggel különféle gazdasági gépet szereztek be.

Tény az, hogy a káptalan uradalmát adósság terheli, amellyel a csanádi alapítványi pénztárnak tartozik, Glattfelder püspök maga is azon van, hogy a káptalani uradalom erősödjék és jövedelmezőbbé váljék a ámbár kifogása volt az ellen, hogy ez adósság-csinálással történjék, mégsem gondolt arra, hogy az adósság törlesztéséig a káptalani tagok jövedelmeit megvonja. Erre nincs is semmi szükség, mert hiszen az uradalom, amely kiváló szakember vezetése alatt áll, önmaga törlesztéi adósságát.

Nem lesz koronázási

emlékpénz.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A koronázási ünnepek egyes részletei már meg vannak állapítva, de a publikálás még lehetetlen, mert a király a jóváhagyási jogot fentartotta magának. A koronázás most is a hagyományos fényességben fog lezajlani, de a régi szokások közül egynéhány a háború kényszerhelyzete miatt elmarad. Így mindenki tudta az első pillanattól fogva, hogy aranypénzszórás a nép közzé elmarad. Beavatott helyeken azonban azt hitték, hogy a hagyományt egészen mégsem vethetik el, hanem a király reliefjével aranypénzeket fognak verni és ezzel is megőrkítik a történelmi aktus emlékét.

Ebben az ügyben Grün János miniszteri tanácsos, aki a pénzügyminiszteriumban a pénzverő dolgait intézi, a következőket mondotta:

— Emlékpénzek kibocsátása tulajdonképpen nem tartozik az én hatáskörömbé. Ebben a speciális esetben az ünneprendező bizottság a maga kebelében határoz. Ha az emlékpénzek kibocsátása mellett döntenek, azonnal tudnom kell a határozatról. Annyit azonban mondhatok, hogy december 30-áig, a koronázás napjáig valósággal lehetetlen az érempénzek elkészítése. Nem hivatalos uton illetékes helyen már ki is fejtettem a nézetemet.

— Érempénzünk legnagyobb részén elhunyt királyunk dombormű arcképe látható. Igen természetes, hogy idővel a pénzeket kicseréljük és a mostani király reliefje kerül az érmeinkre. A mostani idők azonban ennek a kérdésnek a megoldására igazán nem alkalmasak. Sokkal fontosabb problémák foglalják le az irányadó körök figyelmét. Először még a fontos közjogi differenciákat kell eldönteni. Az új pénzek kibocsátásának egyik fő akadályja még a háború. Nagy a munkahiány és az anyagihiány. A régi bajok most már fokozottabb méretekben jelentkeznek. Az új pénzek kibocsátását kissé nyugodtabb időre kell halasztani. A királynak nincs még dombormű arcképe. Ilyesmit szinte lehetetlen fénykép után készíteni. A királynak modellt kell ülni. Erre most igazán nincsen idő. Ha az elkészítésre a legminimálisabb időt vesszük, akkor is kénytelenek vagyunk hat hétet számítani. Hat hét pedig a mai körülmények közt nem csekélység.

A hadikötvény ép oly biztos, mint

a pénz. Mindkettőnek értéke az állam hitelképességén és gazdasági erején sarkallik. Csakhogy az otthon tartott pénz gyümölcsözötenül hever, míg a hadikötvény hat százaléknál nagyobb kamatot hoz!

Békenyilatkozatok

Budapesten és Berlinben.

(Tisza István és Bethmann-Hollveg bejelentik a békejegyzék elküldését.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Régen nyilatkozott még akkora érdeklődés a képviselőház ülése iránt, mint a mai napon. Még messze volt az ülés megnyitásának időpontja, midőn a képviselőház bejárói előtt az automobilon és elegáns kocsik hozták-röpítették a szenzációt váró előkelő közönséget. Különösen hölgyek jelentek meg rendkívül nagy számban s a borús idő ellenére is a káprázatosan divatos toalettek egész kiállítását vonult fel a karzatokra.

Bent a parlamentben is rendkívül izgatott volt a hangulat. A képviselők már kora délután ugyszólván teljes számban összegyűltek s munkapártiak és ellenzékiek összetömörült csoportokban tárgyalták az eseményeket.

A karzat hölgyközönsége feszült figyelemmel kísérte az ülést megelőző jeleneteket. A hölgykarzaton a főúri hölgyek között ott volt Tisza István grófné, a miniszterelnök neje is. A főrendek karzatán pedig Günther Ernő herceg, a német császár sógora keltett nagyobb érdeklődést. A főrendek karzatán egyébként a közjogi méltóságok egész csoportja várta az érdekes ülést, köztük Jósika Samu báró, a főrendiház elnöke és Csernoch János hercegprimás.

Szász Károly alelnök egynegyed hatkor nyitotta meg az ülést s jelentette, hogy Károly király őfelsége fogadta a Ház elnökségét. A Ház a bejelentést örömmel vette tudomásul.

(Békeajánlatunk az ententénak.)

Tisza István gróf miniszterelnök ezután felolvasta azt a jegyzéket, melyet a mai napon, az ellenséges hatalmak képviselőinek a semleges követek útján átnyújtottunk. Miután — folytatja — ezt a jegyzéket felolvastam, konstatom, hogy a jegyzékben semmi új nincsen.

— A jegyzék azon régi álláspontot juttatja kifejezésre, amelyet a monarchia és szövetségei a háború ideje alatt megállapítottak. Csakis ezen kijelentés szemmel tartása mellett értékelhetjük ezen tényt. Ezen háború két hatalmi csoportot létesített. Az egyik támadó, a másik védelmi jelleggel bír. Most ismét felmerül az a kérdés, hogy kit terhel a háború felidézésének büne, és nem végzünk felesleges munkát, ha kutatjuk, hogy az európai helyzet elnérgesítésében kit terhel a felelősség. A német birodalom megalapítójának az volt a célja, hogy tartós békét teremtsen. Azon politikai gondolatot akarta megvalósítani, hogy a tartós békét a három császár szövetsége ápolja. A béke azonban nem lehetett tartós. Magásta annak sirját előbb a török-ország háború, később a berlini kongresszus. Ebből fejlődött a két középeurópai hatalom szövetsége, melyhez később Olaszország is csatlakozott. Szembenállott ezzel a kontinens másik két nagyhatalma. Agresszív alapon létrejött a francia-ország szövetség, mely alkalomra várt, hogy támadjon. Észszerű tiszta jönni azzal, vajjon a két szövetséges csoport közül melyik irányult a béke fenntartására. Németország és a monarchia között lévő szövetségnek a békét fenyegető tendenciája nem volt.

— Ezt közismert tények és események egész sorozatával bizonyíthatjuk s a fejlődés hosszú évtizedeken keresztül a béke javára volt, ami miatt bizonyos rezignáció vett erőt a velünk

szemben állókon. Ez addig tartott, amíg váratlan segítséget nem kaptak. Anglia hosszú ideig nem csatlakozott egyik csoporthoz sem, de egyszerre váratlanul fordulat történt. Anglia igyekezett elhívetni a világgal, hogy Németország és a német militarizmus világ birodalomra törekszik. Nem hiszi, hogy akadna egyetlen öntudatos ember Angliában, aki nem a német kereskedelemben látna versenytársat. Anglia csatlakozása által a hatalmi erőviszonyok megváltoztak, a francia-ország szövetség megerősödött. A helyzet olyanná vált, hogy már hónapokkal a háború kitörése előtt nyíltan beszéltek a velünk szemben állók, hogy *közeledik a leszámolás ideje.*

— A példátlan provokációra fegyvert ragadtunk a feltétlen győzni akarással, de minden hódítási szándék nélkül.

— Mi készen voltunk a békére régen. Hogy eddig ilyen ünnepélyes formában nem tettük, annak az az oka, hogy egy idő előtti békeajánlat esetleg gyöngeségünk jelének lett volna magyarázható.

(Most elérkezett a helyes időpont.)

Ellenségeink a nyáron hatalmas offenzívát kezdtek ellenünk és végső ütőkártyaként, amely a harcot eldönti, szerepelt Románia. Tudjuk, hogy stratégiai eredményt nem értek el. Az offenzíva olyan rettenetes emberáldozatot követelt, amelyik nem állt arányban az itt-ott elért helyi sikerrel. Mikor utóljára nyilatkoztam, azt mondtam, hogy Románia támadásának ellenfeleinkre csak kedvezőtlen eredménye lehet. Ez a reménység valóra vált. Ellenfeleink maguk mondják, hogy Románia támadása közelebb hozta a döntést a mi javunkra. Ilyen viszonyok között azt hisszük, hogy békés szándékunk nem lesz félremagyarázható.

Külgyminiszteriumunk érintkezésbe lépett a szövetséges államok kormányaival. Együttesen határozták el a közös lépést. Ellenségeink mostan olyan horderejű elhatározás előtt állnak, amelyre még nem volt példa. A halálba küldhetik még népek millióit, hatványozhatják a pusztulást, a szenvedést, a nyomort, folytatják a rombolást, az elvadulás ádáz munká-

Bethmann-Hollveg a békejegyzék átnyújtásáról.

Berlinből jelentik: Az a rendkívüli feszültség, amelyet a birodalmi gyűlés váratlan összehívása nemcsak a politikai körökben, hanem a nép minden rétegében előidézett, megnyilvánult ma az ülés külső képén és a birodalmi gyűlésnek a maihoz hasonló ülése sohasem volt még. A kora reggeli óráktól kezdve tolongott az épület felé a sűrű emberáradat. A terem és az emelvények valósággal roskadásig megteltek. Mikor Bethmann-Hollveg birodalmi kancellár a jegyzéket felolvasta, harsogva szállt fel a teremben a sok bravó kiáltás. A beszéd után zajosan és hosszasan megtapsolták a kancellárt és végül elfogadták azt az indítványt, hogy a birodalmi gyűlés üléseit elnapolják és nem nyitnak vitát a kancellár beszéde felett.

Bethmann-Hollveg beszédében a következőket mondotta:

— A haretém nemsokára bekövetkező újabb kedvező események reménysége az oka annak, hogy a birodalmi gyűlés nem tart hosz-

ját, amivel darabokra széttépik az emberiséget. Hogy ha ezt megteszik, eredménytelenül teszik. Bűnnek tartom az öldöklést, amely egy ország hatalmi céljainak elérését szolgálja. Százszorosan bűnnek tartom akkor, amikor ilyen remény nincsen.

Meggyőződésem, hogy azok a békeajánlatok, amelyeket tenni fogunk, alkalmasak a béke megkötésére és az emberiséget megmentik a további pusztulástól.

A központiak csoportja becsületes békét akar. Ellenben, hogyha ellenfeleink a harc útját választják, úgy folyni fog a harc. Az eredmény iránt nem lehet kétség.

— Kicsoda kételkedhetik abban, — folytatta a miniszterelnök beszédét — hogy diadalmasan megálljuk helyünket? A felelősség azokat fogja terhelni, akik visszautasították a férfiasan kinyújtott békeajánlatunkat. Mi akkor sem bánjuk meg lépésünket. Nyugodtan visszük tovább a harcot, mert a pusztítás ördögének, rombolás munkájának a megállítására megtettük a komoly kísérletet.

A miniszterelnök beszédét zajos tetszés, nagy taps fogadta.

Ezután Apponyi Albert gróf emelkedett szólásra.

— A magyar közvélemény — mondotta — osztatlan helyesléssel fogja fogadni a békeajánlat megtörténtét. Végleges ítéletét fentartja azon időkre, amikor a részleteket megismerjük. Általánosságban megjegyzi, hogy a nép körében örömmel találkozik az ajánlat és megfelelő azon szellemnek, amelyet a jegyzék feltüntetett. Nem adunk fel semmit abból, amihez ragaszkodunk kell, másfelől oly feltételeket nem szabunk, amelyek ellentétben állanak kifejezetten a békeszándékkal.

Andrássy Gyula gróf örömmel üdvözi a nyilatkozatokat. Már régebben azon volt, hogy ez megtörténjék. Már volt olyan idő, amikor ezzel előjöhettünk volna. Akarta is, hogy az illetékes faktorokat hasonló ünnepélyes nyilatkozatra reábirja, azonban akkor nem sikerült. A jelenlegi ugyancsak alkalmas időpont. Ezen tény, mely az ifjú uralkodó koronázás előtti első politikai ténye, csak fokozni fogja a népeknek iránta való szeretetét.

Károlyi Mihály örvend, hogy végre megtörtént, amit régóta vártunk és óhajtottunk.

Novák János a gazda-párt nevében örömmel üdvözi a nyilatkozatot.

Ezzel a történelmi nevezetességű ülés véget ért.

szabb szünetet, hanem az elnök urra bízott a legközelebbi teljes ülés napjának megállapítása. Ez a reménység szinte várakozásunkat meghaladó gyorsasággal teljesült. Röviden akárok csak felszólalni, a tettek beszélnek. Romániának a háborúba való belépése azt a célt szolgálta volna, hogy állásainkat a keleti arcvonalon felgöngyölítse. Ugyanakkor kellett volna a Somme menti offenzívának arcvonalunkat áttörni és a megújult olasz rohamtámadásoknak Ausztria-Magyarországot megbénítani. A helyzet komoly volt, istan segítségével azonban nagyszerű csapataink olyan helyzetet teremtettek, amely teljes biztonságot ad nekünk, nagyobb biztonságot, mint bármikor. Hindenburg vezértábornagy asszialis vezetésével csapataink szövetségeseikkel együtt versenyezve megvalósították a lehetetlent és egész nyugati Oláhországot, az ellenséges fővárossal együtt elfoglalták. És Hindenburg most sem vesztgel, a hadműveleteket tovább

folytatja. Románia meghódításával megszilárdítottuk gazdasági helyzetünket, az élelmiszer és olajkészletek elszállítása már is megkezdődött. Gazdasági helyzetünk biztossága kétségtelen. Tengeralattjáróink bravuros működése megszabadított bennünk az éhség rémétől. Csalódott az ellenség, amikor belső eltáradásunkra számított. A harcoló hadsereg mögött ott áll a dolgozó nép, mindkettő szilárdan áll, szoros barátságban küzdve szövetségeseivel.

— Nem törődve ellenfeleink beszédeivel, akik egyszer világhódító terveket, máskor békéért való kétségbeesett jankiáltásokat koholnak rólunk, haladunk utunkon, mindig készen a védekezésre és útésre és mindig készen békét ajánlani, mert erőnk nem tesz bennünket csüggedtté, Isten, népünk és az emberiség előtt való felelősséggel szemben.

— Béke kijelentéseink elől ellenfeleink eddig kitértek. Mostan tovább mentünk egy lépéssel. A mozgósítás óta a császárt egyetlen gondolat foglalkoztatta: *hogyan lehetne a békét a győzelmesen megvívott hadjárat után a biztosítékokkal körülbástyázott Németországnak visszaadni.*

Öfelsége elérkezettnek látja az időt a hivatalos békemozgalmat megindítására

és a szövetségeseivel közösen elhatározta, hogy az ellenséges államoknak ajánlani fogja a békétárgyalások megkezdését. (Nagy mozgás, brávo kiáltások.) *Ma reggel átadtuk a hatalmak képviselőinek, amelyek az ellenséges államokban jogainkat védik, a következő jegyzéket azzal a kéréssel, hogy nyújtsák át az illetékes helyen. A többi semleges államokat, valamint a pápa őszentségét is értesítettük.*

A birodalmi kancellár ezután felolvasta a jegyzék szövegét, amelyet lapunk első oldalán közlünk, majd ismét így folytatta beszédét:

— Ellenségeink hatalmi kérdésből idézték fel a világháborút. Mi a béke emberies kérdésével állunk a világ elé. Nyugodtan megvárjuk, mit felelnek ellenségeink. A nyugalmat külső és belső erők és tiszta lelkiismeretünk adja. Hogyha ellenségeink a még elkövetkező borzalmakért vállalják az egész világ ellen való vétkezést, akkor minden német szív, a legnyomorúságosabb kunyhók lakójáig, szent haragra gerjed azon ellenségek ellen, akik hódító szándékból, a pusztítás vágyától vezetve, nem akarnak véget vetni az emberpusztításnak. Sorsdöntő elhatározásra jutottunk.

— Ez az elhatározás át van itatva fiaink és testvéreink vérével, akik életüket feláldozták a haza biztosságáért. Az emberi értelem, az emberi ész nem pusztíthatja el a népeknek ebben a viaskodásában, — amely a földi életnek minden borzalmát, de az emberi bátorság, emberi akarat nagyságát is még sohasem látott módon kifejlesztette — nem pusztíthatja el utolsó kincsét. Isten ítélni fog. Mi félelem nélkül, felemelt fővel akarunk utunkon járni, a haragra készen és a békére is.

Zajos tetszés fogadta a házban a birodalmi kancellár beszédét, a karzatokon is tomboló öröm tört ki. Ezután a különböző pártok vezetői szólaltak fel és örömlüknek, meglegedésüknek adtak kifejezést. A konzervatív és szocialista munkaközösség képviselői a kancellár beszéde felett a vita megnyitását kérték, de a többség az indíványt elvetette. A birodalmi gyűlés ezután elnapolta magát.

Feladják az oláhok Brailát.

(Ferdinánd király a lóvészárookban. — Ki felelős Románia bukásáért.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Milanóból jelentik: *Miután az ellenség Csernavodánál átkelt a Dunán, az oláhok kezdik kiüríteni Braila város környékét.*

A Radio-ügynökségnek jelentik Ungheniből: Az utóbbi romániai harcokban Ferdinánd király az első vonalakban lelkesítette katonáit és személyesen is tanujelét adta bátorságának.

A Petit Parisiennek jelentik Odeszszából: Ideérkezett hírek szerint Carp Péter volt oláh miniszterelnök visszatért Bukarestbe.

Szófiából jelentik: Az a gyorsaság, amellyel a szövetségeseik seregei az orosz-oláh csapatokat üldözik, már meghozta eredményeit. Az oláh hadosztályok, melyeket a predeáli és az osanei szorosnál körülzártunk, részben megsemmisültek, részben pedig fogságunkba kerültek. A szövetséges csapatok megszállottak két fontos, kényelmes kárpáti utat abban az időpontban, amikor ezeknek a további hadműveletek szempontjából megbecsülhetetlen jelentőségük volt. A Kárpátok déli szorosai közül most már csak a Bodza-szoros az oláhoké, de nemsokára azt is elvesztik, mert a harmadik hadsereg balszárnya már ehhez is közeledik, sőt élével már el is érte. Még nem bizonyos, hogy az oláh csapatok itt erősebb ellenállást fognak-e kifejtteni, hogy az Oláhországból menekülő csapataik visszavonulását megkönynyítsék és a körülzárástól megóvják. A többi fronton a Dunáig seregeink tovább nyomulnak előre. Előnyomulásunk már öt napja tart, anélkül, hogy hátrvédeken kívül jelentékeny ellenséges csapatokkal jutottunk volna érintkezésbe. Ezek a hátrvédecsapatok egyáltalán nem voltak képesek arra, hogy Mackensen előnyomulását bármiképpen is késleltessék. Tutrakán és Csernavoda között az egész Dunavonal kezünkben van és előnyomulásunkat ebből az irányból is folytatjuk.

Briand miniszterelnököt a kamara titkos ülésén Románia miatt hevesen támadták, mire Briand a következőket mondotta:

— Igaz ugyan, hogy Romániát én birtam rá arra, hogy részt vegyen a háboruban, de a felelősséget a történelemért Oroszországra hárítom, mert elkészítette a segítséggel.

Az Odeszky Lisztoknak jelentik Reniből: Ferdinánd oláh király a napokban fogadta a kamara pártjainak vezetőit, azonkívül a kamara tagjainak felét külön kihallgatáson fogadta. A király és a nép képviselői megvitaták a katonai és a politikai helyzetet. A kamarának majdnem mindegyik tagja Jassyban van. A kamara tagjai között nagy szakadás történt és most két csoport van. Az egyik a gyors békekötés pártja, a másik Oroszországgal és szövetségeseivel akar végig kitartani. Ez a russzofil párt. A kormány legfőbb kormánytagja szembe akar szállani a gyanúsításokkal, ahelyekkel a másik párt Oroszországot és szövetségeseit elhalmazza. A párt bizik a végső győzelemben. A békepárt a háború betejezését kívánja. Románia kössön békét, ha az ellenség garantálja a megszállott területek visszaadását, esetleg pedig bele kell nyugodni Dobrudzsa egy kis részének elvesztésébe. A háború végéig az ellenség megtarthatná az eddig megszállott területeket és megfelelő kár-

térítés mellett nagymennyiségű gabonát és olajat is kapna. A király eddig nem mer még egyik áramlathoz sem csatlakozni, mert meg akarja előbb tudni, hogy melyik pártnál van a többség. Bratianu egy idő óta fontos ügyektől távol tartja magát. Custinescu pénzügyminiszter Jassyban igen nagy szerepet játszik. Mária királyné Oroszország lelkes híve. Az udvar tulnyomó nagyrésze sem akar hallani semmiféle ingadozásról.

Harminc vagon lisztet kapott Arad.

(December 15-én megkezdik az árusítást.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Tudvalevőleg a város szigorúan keresztülvitte az összeírását azoknak, akik ninesenek ellátva liszttel. Az adatokból kiderült, hogy a hatóságot félrevezették, mert sok ezren olyanok is használtak kenyér, vagy lisztjegyet, akiknek az élesekamrája tele volt liszttel. Az új rendszer alapján a város mindenféle visszaélést ki akar küszöbölni, és azt hiszi, hogy az erőlyesen véghezvitt ellenőrzés segélyével sikerül is ez neki.

Mint ismeretes a hó 15-én lép életbe az új közellátási rendszer Aradon és ez időtől fogva csak az új kenyér, illetve lisztjegyek alapján veheti igénybe a közönség a szükségletét. A városházán működő lisztiroda, amelynek vezetője Angel István dr. városi főjegyző, arra törekszik, hogy most már mindenki megkaphassa a redukált mennyiséget és a hatósági üzletek előtt az eddigi csoportosulás és tolongás véget érjen. Amennyiben a hadi termény r. t. teljesíti a város kívánságát, akkor nem lesz Aradon egyetlen polgár sem, aki meg ne kapná az öt megillető liszt, vagy kenyeradagot. A város egyelőre havonként harminc vagon liszt kiutalását kérte a hadi termény részvénytársaságtól és a társaság ma délután táviratilag arról értesítette nuntzig János főispánt, hogy a kért mennyiséget a Neuman Testvérek gőzmalomában utavá nyozta ki. A főispán tudvalevőleg minden befolyását latba vetette, hogy a harminc waggont a hadi termény megszavazza és a város érdekében kifejtett akciója ime jó eredménnyel is járt.

A Neuman Testvérek cég ma délután már közölte is a városházi liszthivattal, hogy holnap korán reggel rendelkezésére bocsátja a városnak a harminc wagon lisztet. A város kívánságának megfelelően legelső sorban kenyér és főzölisztet és csak harmadsorban fog nullás lisztet küldeni a malom a közellátás céljaira. A liszthivatalnak ugyanis az az intenciója, hogy mindenki a fogyasztás arányában kapja meg a kenyér lisztet a kenyerehez, a főzölisztet a főzéshez és a nullás lisztet a tésztafélékhez és ne történjen meg ezután az, ami a múltban sajnos napirenden volt, hogy a legszegényebb néposztály is a drága nullás lisztből kényszerült kenyeret sütni. A hatósági üzletekben már holnap megkezdődik az adagok csomagolása és e hó 15-étől fogva mindenki megkaphatja a maga lisztjét, illetve kenyerét.

Károly király és Vilmos császár a békeajánlatról.

(Fegyverszünetet kell adnia az ententének.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Ofelsége a következő hadsereg és flottaparancsot adta ki:

— Hadseregem és flottám katonáihoz! Isten kegyes segítségével, a ti vitézségtel és kitartástok, valamint a hű szövetségesek oly helyzetet teremtettek, amely végleges győzelmünket tébbé nem tüntetheti fel kétségesnek. Attól a törekvéstől vezetve, hogy e nehéz időben férfiasan helyt álló csapatoknak a béke áldásait visszaadjuk, én és fenkölt szövetséges társaim kísérletet tettünk a becsületes béke megteremtésére. Imádkozom istenhez, hogy ezen lépést áldással kísérje, másrészt bizonyos vagyok affelől, hogy ugyanazzal a hősiességgel tovább fogtok küzdeni, míg a béke megkötetik, vagy amíg ellenségeinket döntően megveritek.

Bécs, 1916. december 12. Károly, s. k.

Vilmos császár a következő napiparancsot intézte a német hadsereghez:

Katonák! A győzelem tudatában, amelyet vitézségtelkkel vívtatok ki, én és a hű szövetséges államok uralkodói az ellenségnek békeajánlatot tesszünk. Hogy az ehhez kapcsolódó célt elérjük-e, az még eldöntetlen. Isten segítségével az ellenséggel szemben továbbra is ki kell tartanotok és meg kell őt vernetek. Nagy főhadiszállás, 1916. december 12. Vilmos s. k. imperator rex.

Hágából jelentik: A semleges diplomáciai körökben meg vannak győződve arról, hogy a központi államok annyira diszkutabilisnak fogják tartani, hogy nem térhetnek ki a fegyverszünet felajánlása elől.

Bécsből jelentik: A külügyminiszteriumban a jegyzék átadását akként magyarázzák, hogyha eddig békeajánlatot tettünk volna, a gyengeség jelenek tekintették volna. Mostan már semmisse állotta útját, hogy megtegyük békeajánlatunkat. Ezzel nemcsak saját népeinknek, a semlegeseknek és ellenségeinknek is szolgálatot óhajtottunk tenni. Hogy ha nem akarnának ellenteleink a béketanácskozások zöld asztalához ülni, az egész világ látni fogja, hogy a háborúért kit terhel a felelősség.

Bécsből jelentik: A négyes szövetség hatalmai által a béketárgyalások megindítása végett tett lépésre vonatkozó mai hivatalos közlésben tudatták, hogy Ausztria-Magyarország, Németország, Törökország és Bulgária kormányai az ellenséges államokban alattvalóink védelmével megbízott államok képviselőihez azonos jegyzéket intéztek. E pontra vonatkozóan megállapítjuk, hogy Ausztria-Magyarország az Egyesült-Államokhoz, mint az Oroszországban, Franciaországban, Angliában, Belgiumban, Japánban és Szerbiában levő alatt-

valóink védelmével megbízott hatalomhoz és Spanyolországhoz, mint az Olaszországban és Portugáliában levő alattvalóink érdekeit képviselő hatalomhoz és Hollandiához, mint a Romániában levő alattvalóink érdekeit képviselő hatalomhoz intézte a jegyzéket.

Bécsből jelentik: A központi hatalmak mai jegyzéke Bécsben a legnagyobb szenzációt keltette. A közönség nagy része nem értette meg mindjárt, hogy miről van szó. Sokan azt hitték, hogy már is itt van a béke, vagy legalább is közel van. Mindenesetre általános az a meggyőződés, hogy a jegyzék jelentékeny lépés a béke lehetőségéhez, habár a béke nincs is közvetlen küszöbön. A jegyzék igen nagy meglepetést keltett az egész lakosságban és még a késő esti órákban is a nyilvános helyiségekben élénken beszélgettek azokról a kilátásokról, amelyekkel a jegyzék elfogadása az ellenséges államokban járhat. Egyértelmű az a felfogás, hogy a központi hatalmaknak ez a lépése nemcsak nagylelkű, hanem okos cselekedet is volt és előbb vagy utóbb megtermi gyümölcseit.

Arad hódol ifju királyának. (A város részvetele a koronázáson.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad város törvényhatósági bizottsága holnap tartandó ülésén hódol az ország ifju királyának és ad kifejezést ama reményének, hogy Károly király trónralépte a békés boldogságnak, az országot felvirágoztató munkának korszaka lesz. Az új király trónra lépését Kintzig János főispán fogja méltatni a közgyűlésen és ezután felolvassa a város törvényhatóságának hódoló feliratát, amelyet, mint megirtuk, Varjassy Lajos dr. tiszteletbeli főjegyző készített el.

A tanács ma Kintzig János főispán elnöklésével tartott ülésén előkészítette ennek az ünnepélyes aktusnak a részleteit és úgy határozott, hogy a törvényhatóság holnap, a hódolat elhangzása után tanácskozását megszakítja és csak másnap, csütörtökön folytatja a közgyűlés napirendjére kitűzött kérdések elintézését.

Ennek a közgyűlésnek lesz a feladata az is, hogy a király megkoronázásával összefüggő törvényhatósági teendőket elvégezze. Ezek egyike az, hogy a belügyminiszter felhívására a koronázási dombhoz szükséges földet küldje fel és mint Varjassy Lajos polgármester a tanács ma tartott ülésén jelezte, ez már meg is történt, mert a napokban a vértanúk földjének helyéről öt kilogrammot Budapestre küldetett.

A kormány meghívására a város háromtagú küldöttséggel képviselteti magát a koronázáson és a tanács azt a javaslatot terjeszti a közgyűlés elé, hogy Kintzig János főispán, Varjassy Lajos polgármester és Fábry Sándor dr. törvényhatósági bizottsági tagot kérje meg képviselőtételére.

Valószínű, hogy a tanács a közgyűlésnek javaslatot tesz majd arra is, hogy a koronázás napján, idehaza milyen módon ünnepeljen a polgárság. Ugy értesülünk, hogy megkeresi a város a hitfelekezeteket, hogy istentiszteleteket tartsanak és a templomok harangjai zúgjanak.

A történelmi nevezetességű nap megörökítésére általános felhatalmazást kér a tanács a közgyűléstől és részletes prozódíót a későbbi időben fogja megtenni.

Románia katasztrófájának igazi oka.

(Angol haditudósítás Jassyból.)

A Times haditudósítója jelenti lapjának Jassyból:

Bukarest eleste nem lepott meg senkit, aki a hadműveletek menetét figyelemmel kísérte. Az ellenség támadásának éle már offenzívája megindulásakor azokat a pontokat kereste, amelyek Bukarest útjait védték. Mihelyt a támadásnak sikerült keresztül dolgoznia magát a román ellenálláson, logikus volt a dunai alsó erők csatlakozása is. A moldvai kapukat vivő ellenséges erők lökésai csak arra valók voltak, hogy az orosz erőket lekössék, melyek kényszerülve voltak a legerősebb akcióval tartani a pontokat, mert az esetleges ellenséges akció sokkal súlyosabb lett volna és a bukovinai sikereket egy csapásra megsemmisítette volna, sőt könnyen felgöngyölítés lehetett volna az eredménye.

A német felvonulás, a szebeni medencében lefolyt műveletek mind arra vallottak, hogy a központi hatalmak hadoszlopai a Bukarest felé és a Dunához vivő utakat keresik és Nyugat-Romániát akarják előzönlenni. A védelem nem volt könnyű. A tulerós tüzéség, a harcokhoz szokott legénység, a támadók szellemi színvonala fölötté állott a védekezőknek, kikből hiányzott a hadsereggé avató szellem. Tömegnek a román sereg kiesiny volt, hadseregnek, fájdalom, nem eléggé szervezett. A vezetésben nem volt meg az alkalmazkodó képesség. A románok offenzívájában sok temperamentumot láttunk, defenzívájában pedig becsülésre méltó szívósságot, de hiányzott a román operációkból a stratégiai vonás, a kapcsolódás a hátrább húzó hadmozdulatokkal. A derekasan harcoló román katonaság nem állhatott meg a fölényesen vezetett ellenség előtt és mihelyt a hegyekről leszorították őket és mozgó harcok keletkeztek, nem volt kétséges a román ellenállás teljes letörése. Az orosz támogatás nem tudott segíteni, csupán nehezebbé tette a győzelmet. Bukarest feladása már a targa-jiui csata után szükségszerű lett. Így legalább a véd-esapatok onnan is hátrább húzóva, mint az orosz hadsereg kiegészítő részei, meg fogják állani helyüket.

A hadjárat Bukarest bevételével fordulóhoz jutott. Az ellenség mozdulataiban még sok energia és gyorsaság van és északkolot felé haladó ékei elárulják a támadás irányát. Az üldözésnek egy bizonyos ponton kell, hogy vége szakadjon. Mennél hátrább vonulnak az oláhok, annál közelebb jutnak az orosz erőkhez és annál nagyobb ellenállást tanúsíthatnak. A német tervek feltétlenül az orosz feketetengeri part felé gravitálnak és ezért még kemény harcokra van kilátás.

A Jassyban székelő politikai és katonai körök véleménye szerint a harc délre, Macedóniára is át fog csapni, de ugyanekkor Moldova és Besszarábia felé is folytatódik. A harcok helyzet az orosz erők átcsoportosításával fog kibontakozni teljesen. Az átszervezés és a sergtesetek elhelyezése már folyamatban van.

Békéhez segít a hadikölcsön.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az áruló Románia bűnhődése legszébb gyümölcse az eddigi hadikölcsönökben kitejézésre jutott nemzeti erőnek. Ez az út vezet végső győzelmünkhöz is!

A haza hívó szava elől nem térhet ki senki, hisz a kölcsön feltételei úgy vannak megállapítva, a pénzügyi intézetek előzékeny készsége oly jegyzési könnyítésekkel siet segítségünkre, hogy csak a teljesen szegénynél, a földhöz ragadt nyomorultnál találhatunk mentességet az elmaradásra.

A sikernek teljesnek, nagyszerűnek kell lennie, ezt a nagy célt ne szünjünk meg lelkes szóval, példaadó tettel következetesen, törhetetlenül munkálni.

E munkával a győzelmes béke áldásán és virágzást osztó nagy művén munkálkodunk.

Siessünk e munkával, hogy a jegyzés lezárásakor, ehó végéig anyagiakban vértézetten léphessük át az új reményteljes 1917. esztendő küszöbét...

(A város millióss jegyzése.)

A város holnapi közgyűlésén fog határozni a hadikölcsön jegyzéséről. A város tanácsa mai előkészítő ülésén foglalkozott a kérdéssel és Bökenyi Arisztid a pénzügyi tanácsnok helyettese jelentette, hogy az ajánlatottevő kilenc aradi pénzügyi intézet hajlandó garantálni a város egymillióss jegyzésére szükséges kölcsönt. A pénzügyi intézetek vezetősegei kijelentették, hogy nemcsak abban az esetben óhajtanak hadijótekonyságot gyakorolni, ha a város elfogadja ajánlatukat, hanem ettől függetlenül is. Az Arad-Csanádi Takarékpénztár, az Aradmegyei Takarékpénztár és az Aradi Polgári Takarékpénztár egyenkint 1000—1000 koronát küldtek a városnak a hadiárva segélyalapja javára.

A tanács ezután úgy határozott, hogy előterjesztést tesz a közgyűlésnek, hogy: egymillió korona értékű öt és fél százalékos hadikölcsönt jegyezzen a város, az ahhoz szükséges 143.000 koronát saját tőkék arányában ossza meg a kilenc ajánlatot tevő pénzügyi intézetek közt, nyolevanöt százalékkal lombardirozza és a tizenöt százalékos fizesse ki a törzsvagyontól visszaváltás alapjából, fogadja el a pénzügyi intézetek azon kötelező kijelentését, hogy a tizenöt százalékos összeget 1921. július 1-ig a lombard-kölcsön kamatlábjára mellett garantálják a városnak, fogadja el a hadiárva segélyalapja javára a pénzügyi intézetek által följánlott adományokat és az adományok mérvének megállapítását ne kösse fix összeghez, hanem bizza azt a pénzügyi intézetek bölcs belátására.

(Jegyzések a pénzügyi intézeteknél.)

Az Aradmegyei Takarékpénztárnál ma Solymossy Lajos báró 50.000, Nikolits Géza 5000, Braun Mórpé 5000, Viraszek Ferenc 2000, Trösztler Mártonné 2000, Puskár Jenő 6000, Schreiber Hermann 10.000, Engel Margareta 600 koronát jegyzett. Az összes jegyzés eddig 4.300.000 korona.

Az Aradi Ipar- és Népbanknál Dengl Ferenc 2000, Szabó Katalin 5000, Szabó József 5000, Haroz Zoltán 1000 koronát jegyzett. Az

összes jegyzések végösszege máig 900.200 korona.

Az Aradi Központi Takarékpénztárnál 20.700 koronát jegyeztek. Az összes eddigi jegyzés 407.250 korona.

Az Aradi Általános Takarékpénztárnál ma az alábbi jegyzéseket eszközölték: F. B. 20.000, Blauc Mór Elek 5000, Kehrer Károly 4000, Rozsnyay testvérek 1300, Burián Rózsi 1300, Matyusz Jusztin 1000, Weisz Rudolf Kovászi 1000, Varga János és neje Kürtös 300, Führ Katalin eselédleány 300 korona. Összes eddigi jegyzés 349.500 korona.

IRODALOM ES MŰVESZET.

Színházi műsor:

Szerdán: Bernát bácsi, színijáték (B. bérlet.)

Csütörtökön: Ujdonság, először: Farsang, színmű (C. bérlet.)

Pénteken: Farsang, színmű.

Szombaton délután fél 4 órakor ifjúsági előadás: János vitéz, operett.

Este 8 órakor rendes helyfakkal: Farsang, színmű.

* A színházi szerződés módosítása. A város tanácsa ma tárgyalta a színházi bizottság tegnapi ülésének a határozatát, amelyet az Aradi Közlöny mai számában részletesen ismertettünk. A tanács a bizottsági határozatot elfogadta s annak szellemében javaslatot tesz a törvényhatósági közgyűlésnek a színházi szerződés módosítására és arra, hogy a jövő évben lejáró színházi bérlet meghosszabbítására a szükséges lépésekkel bizza meg a színházi bizottságot. Az aradi filharmonikus egyesület kérelmét, hogy intézzen a törvényhatóság feliratot a közös hadügyminisztériumhoz, aziránt, hogy a 33. gyalogezred zenekarát továbbra is tartsa meg Aradon, a tanács pártolón terjesztette a közgyűlés elé.

* Telmányi és Vas Sándor a csütörtökön Kintzig János főispán védnöksége alatt a filharmonikusoktól a Vörös Kereszt javára rendezendő hangverseny budapesti, berlini és kopenhágai műsoruk leghatásosabb számait fogják előadni. Kopenhágában Telmányi és Vas két hangversenyt rendeztek együtt és egyet külön Vas Sándor. A dán sajtó (Politiken, Berlingske Tindende, Hovedstaden, stb.) nem győzik a két művész csodálatosan összeforrott összjátékát dicsérni, melyet a két Isten adta tehetségű virtuóz magas intelligenciájának és mély érzésének tulajdonít. De tán legérdekesebb lesz mégis Bach Máté passziójának áriája, melyben Czeisberger Mária, a magy. kir. Opera tagjának az énekéhez Telmányi hegedű és Vas Sándor zongorajátéka társul művészi trióvá. Jegyek a jobb erkélyre és a terem hátsó felében még kaphatók a Scherhág H. és Fia cégnél.

* A színház hírel. A Farsang. Molnár Ferenc legújabb és legértékesebb színműve lesz a legközelebbi ujdonság, melynek előkészületei teljesen készen vannak. A Farsang Budapesten a bemutató óta nap-nap után táblás házak előtt kerül színre. Az ujdonság összes szereplői a legnagyobb elragadtatással készültek a darabra és a nap-nap utáni próba már is teljes színrehozási érettségig juttatta Molnár Ferenc hatalmas színpadi munkáját. A Farsang egy bál közepén történik, természetesen az egész akciót mindig zene és boldog bál zivaj kíséri, felcsendülnek a korhű Bihari és Sárközi nóták, meg az andalgó Lannen-keringők. A Farsang főszereplői Harsányi Margit, Heppesné, Várnai, Kiss Miklós, Kertész, Delli, Járai S., Barics stb.

* Kölcsonkönyvtár. Ujdonságok Kerpelnél.

Gogához... Lukáciuhoz...!

A bibliai Jehova, a mithologiai nemezis s az emberi tragikum, e hármasság sujtó istenség fogott egyszerre kezét, hogy a minden idők emberének tanulságára lesújtson a hitszegés leggaládabb képviselőire.

Kik nagy garral hódító háboruba kezdtek, gyáva nyulak módjára futnak, hahótát s megvetést keltve nyomukban; Filipescu és Take Jonescu „boldog nagy Romániája” porig alázva Mackensen lábai előtt fetreng. Kisült ime, amit mondottunk, hogy a belga színre mázolt Románia tisztjei lelkileg és szellemileg üres poseurók, sőt faiseurók, kiken csak a ruha és a rang katonai, azontúl értéktelen, hitvány bizneci kéjenc szibariták; a nép, az istenadta nép pedig a muszka-bojár sanyargatás alatt céltalanul, eszmény nélkül ödöngött a haretteken kenyeret, földet kérve és nem Erdélyt.

Kiverettek, letiportattak!

Hova lett a hited Goga, ki azt hirdette Jassiban, hogy hiszel egy Istent s a mi hazánk megsemmisülésében? Igazán hitted-e, vagy csak a muszka rubeltől fütve hirdette? Mindegy! Hamis próféta, álnok próféta voltál. Rászolgáltál eljövendő sorsodra!

Uri sikkasztók szemefénye, Lukács pápa, gratulálhatsz magadnak. A korona, melyet mosdatlan száddal undok bérenc módjára megfélemlítettél és cafrangnak nevezted, most szávaidd meghallgatása után remegve, borzongva lesi sorsát bérgazdád országában, Kiebben sikkongó életépárjával. A báb király és a művészi és írói allűröket öltött hiszterika a bolygó hollandinál is szerencsétlenebbek.

Vandal lelkű Jorga, ki minden irodalmi és politikai teret kiakartál sajátítani, hogy egy magad vágj zsebre minden féle nyomdai jövedelmet, hebehurgya módon összekompilált munkáiddal félisteni polera tolvaj magad, mit szólsz galád munkád végéhez, midőn Gogával együtt tettél esküt az osztrák-magyar monarchia ellen? Ha föleszmélhet országod, kimered-e még nyitni átkozott szádát?

S az a sátni lélek, Bratianu Jonel, a kit már két ízben separt le a hatalomról a néphárag, midőn rajta kapták, hogy Costinescuval, a politikai haramiák e fölülmulhatatlan példányával a közvagyonban kotorász; mit szól ahhoz, hogy nagy nevű apja munkáját megsemmisítve országát nyomorba, szegénybe döntötte; mit szól ahhoz, hogy a montpelieri bárdnak, ki megénekelve a latin népek dicsőségét az első elseje lett, ennek s enapjának sirján a német és magyar csapatok lovainak patája dübörög? A római sasok ivadékainak a diadala-e ez, avagy a bizneci patkányok gyalázatos kotródása?

Nem Róma esett el! Szodoma rothadt nemzettsége mult ki méltón büneihez, öröme a háboruba hajszolt, kiszipolyozott szerencsétlen népek.

Hála a gonosz fajzat kiirtóinak! Egy nép nyomora és végzetében megsemmisítése, az isteni és emberi erkölcsi-világrend fennen követeli, hogy végtére a bojár ifj tanolja meg a szent ígét „Noli temerare fidem!” (Ne légy hitszegő!)

Ocszta János.

Az „ARADI KÖZLÖNY”

már a kora reggeli órákban kapható minden nagyobb papírkereskedésben és dohánytözsdeben :-: Egyes szám ára 12 fillér

HIREK.

Botrány a francia kamarában.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Párisból jelentik: A francia kamarában Brison szociálista képviselő hevesen tiltakozott a pokoli háború meghosszabbítása ellen, amelynek eredménye a halottak milliói és elpocsékolott százmilliók. Szavainál közbekiáltották:

— Katonáink a megszállott területek felszabadításáért harcolnak.

Brison így folytatta beszédét: — Le a háborúval, amely még harminc évig is eltarthat. Erre a kijelentésre rettenetes zaj és kavargás támadt. Az elnök rendreutasította a szónokot és rettenetes zajban felfüggesztette az ülést. A kamara újból való megnyitása után az elnök Brison kizárását javasolta. Brison azonban szót kért és kijelenti, hogy beszédével nem sértette meg a kamarát, csak higgadtan fejtegette a nézeteit, ellenben neki a legmeggyalázóbb kiáltásokat kiáltották, többek között azt is, hogy mennyit fizetnek neki beszédéért. Mikor ezt a kijelentést tették neki, poharát támadója arcába vágta.

— Megvallom, — mondja Brison — ha revolver lett volna nálam, lelőttem volna az illetőt.

Erre ismét óriási tumultus keletkezett és rettenetes zajban Brisont kizárták az ülésekről.

— **Közös minisztertanács.** Bécsből jelentik: Holnap közös minisztertanács lesz, amelyre Tisza István gróf miniszterelnök is Bécsbe utazik.

— **Telefon a király budapesti dolgozószobájában.** A budapesti várparancsnokság olyan reformot létesített a királyi palotában, amire Ferenc József uralkodása alatt nem is gondoltak, mert őfelsége konzervatívizmusa elzárkózott a modern — telefon elől. Most azonban, hogy a várkapitányságot hivatalosan értesítették, hogy Károly király kedden reggel egy napra Budapestre érkezik, gyorsan intézkedett, hogy sürgősen három telefonállomást létesítsenek a királyi palotában és pedig kettőt a főhadsegédek részére, egyet pedig a királyi dolgozószobájában. A felség telefonját Szegfy Mátyás posta- és táviró-igazgató utasításai alapján ma szerelte föl Hajdu János posta- és táviró-műszerész. A telefon-központban természetesen titkos számmal jelölték meg a királyi palota új állomásait.

— **Közélelmezési biztosí kinevezés.** Kürthy Lajos báró, a Közélelmezési Hivatal vezetője, Bódy Bódog aradmegyei földbirtokost az aradi és a máriaradnai járás közélelmezési biztosává nevezte ki. Bódy Bódog általános tisztelt személye, nagy szaktudása biztosíték arra, hogy nehéz feladatát a várakozásnak megfelelően fogja megoldani.

— **Halálozás.** Kreffy Mátyásné, született Szmolay Viktória december 8-án életének 52. évében elhunyt. Temetése 11-én volt Muszárin nagy részvét mellett.

— **A vak katonáknak.** Özv. Guttman Samuné Arad 20. és alkaptányság Arad Orga Száva adománya 150-et küldöttek a vak katonák javára. Az összeget a kiadóhivatal rendeltetési helyére juttatja.

— **A Kőlcsey Egyesület választmányá szerdán delután 5 órakor a kulturpalota könyvtárában ülést tart.**

— **Koszorúmegváltás.** Nagy Ignác aradi állami elemi iskolai igazgató és neje, Aczél Rezső acsev. ellenőr ravatalára szánt koszorú megváltása címén 20 koronát adományozott az „Aradvármegyei és Aradvárosi polgári és elemi iskolák tanítóinak hadialapja” javára. Kehrer kir. tanulmánygyűjtő.

— **Buzaosempészek tettenérése.** Ma dében tizenkét órakor a Radnai-uti vámnál egy rendőr két asszonyt fogott el, akik nagyobb mennyiségű gabonát akartak kocsin Opécskáról Ménesre csempészni. Az egyik Hegyesi Györgyné 12 zsák, Orodán Györgyné pedig 25 zsák búzát akart Ménesre szállítani szállítási igazolvány nélkül. Az előbbinek saját termése volt a buza, míg a másik bevallotta, hogy rendszeresen foglalkozott a gabonaneműek vásárlásával és eladásával. A huszonöt zsák búzát is négy pécskai paraszt embertől vásárolta és Ménesen akarta azt eladni. A rendőr a két asszonyt előállította Weil Károly dr. rendőrfogalmazónak, központi ügyeletesnek, aki a két asszonyt elűzve megindította az eljárást, búzájukat lefoglalta és a Haditermény aradi kirendeltségének adta ki. Az asszonyok valószínűleg az új rekvirálás elől akarták elrejtetni búzájukat.

— **Vidéki újságkiadók a kereskedelmi miniszternél.** A vidéki újságkiadók népes küldöttsége tisztelgett ma délelőtt a képviselőházban Harkányi János báró kereskedelemügyi miniszternél. A küldöttséget Nemess Zsigmond dr. országgyűlési képviselő mutatta be a miniszternek. Szónoka, Sas Ede nagyváradi szerkesztő és nyomdatulajdonos előadta, hogy a papírárok rendkívüli emelkedése — a mi a béke idejében való áraknak immár négyszerezére rug — a vidéki lapokat valósággal válságos helyzetbe juttatja, ehhez járulnak még a beszerzés és szállítás folyton szaporodó nehézségei is. Kérte a vidéki sajtó nevében a kereskedelmi kormány közbelépését a papírárok rendezése és a beszerzés biztosítása tekintetében. Harkányi János báró a legszívesebb előzékenységgel fogadta a küldöttséget s válaszában elismerve a vidéki sajtó hivatásának fontosságát, kijelentette, hogy a kérdéssel a legmelegebb jóindulattal behatóan foglalkozni fog. A miniszter válaszáat a küldöttség élénk éljenzéssel vette tudomásul.

— **Elfogott vasúti tolvajok.** Tegnap este a vasúti pályaudvaron a vasúti postakocsiknak két tolvaját fogták el. A pályaudvaron dolgozó munkások késő este a vágányok között egy katonát láttak járkálni, aki arra a felszólításra, hogy mit keres ott, futásnak eredt. A munkások utána szaladtak, elfogták s átadták az állomáson az ügyeletet tevő detektívnek. A katonánál a detektív egy csomó pénztárcát talált és rövid vallatás után a katona bevallotta, hogy egyik vasúti kocsiról kis csomagot lopott s abban találta a tárcákat. Elmondta azt is, hogy Tonja Vince a neve, a 33. gyalogezredben szolgál és jelenleg mint sebesült a tanítóképző-intézetben elhelyezett tartalékkórházban van. A kórházban ágya mellett sok szappant, arkrémet s egyéb piperecikket találtak, ami szintén a vasúti állomásról került hozzá. Tonja Vincét a rendőrség átadta a katonai hatóságnak. A pályaudvaron az este egy fiatalokú csavargót is elfogtak, aki hóna alatt nagy postacsomagot vitt. A csomagban borotváló készülékek voltak. Beismerte, hogy hosszabb idő óta lopkodja az állomáson levő postakocsikat.

— **Kifosztott templomperselyek.** Ma reggel feljelentést tettek az aradi rendőrség bünyügyi osztályán, ismeretlen tettes ellen, aki a Minorita templomában elhelyezett Szt. Antal és Szt. József perselyeket kifosztotta és körülbelül négyszáz koronát vitt magával. A rendőrség detektívei megindították a nyomozást és bár eddig a tettest nem sikerült elgöngyölíteni, de igen sok adat van amellett, hogy a detektívek helyes nyomon járnak. Sikerült megállapítani, hogy a perselyfosztogató tegnap este benn maradt a templomban és mikor a templom ajtajait lezárták, akkor fogott hozzá munkájához.

A perselyek feltörése után éjjel pedig a menekülést készítette elő. A templom örökmécseseinek felgyújtásánál használt létrát a betörő a sekrestye ajtajához vitte, az ajtó fölött lévő ablakon keresztül a sekrestyébe jutott, innen a Minoriták lakházának udvarára került, majd egy kerítést átmászva a Minorita bérházon keresztül menekült el.

— **A fel nem robbant lövegek.** Green Nándor főkapitány az esetleges szerencsétlenségek és balesetek elkerülése végett újból figyelmezteti és felhívja a város lakosságát, hogy ha bárhol fel nem robbant löveget találhatnak, azt helyéről el ne mozdítsák, ahhoz hozzá ne nyuljanak, hanem arról a találati hely megjelölése mellett hivatalát értesítsék. Felhívja az iskolák igazgatóit, a szülőket, gyámokat és mestereket, hogy tanítványaikat, gyermekeiket, gyámoltjaikat és tanoncaikat a veszedelemtől óvva intse.

— **Megnyílt a karácsonyi tárlat a Fischer Nagyúrházában a Szabadság-téren.** Naponta érkeznek szebbnél-szebb játékszerek. A közönség helyesen cselekszik, ha előbb keresi fel a nagy áruházat. Baba-klinika. Gyönyörű baba fejek raktáron. Mesés karácsonyfa-diszkek. Gyermekek-kocsik 50 koronától 200 koronáig. 5628

MOZGOKEP SZINHAZ.

* **A Királytigri II. — az Apollóban.** Az amerikai detektívdrámák lényegesen eltérnek az európai filmgyárak hasonló zsánerű képeitől. Sokkal több bennük a valóságosság, de azért megtartják az izgalmas érdekességüket. Ilyen a híres Arany-sorozat legutóbbi képe is, a Királytigri II. A néző publikum, amely tegnap és ma is utolsó helyig megtöltötte az Apolló nézőterét, visszalajtott lélekzettel leste a jelenetről-jelenetre érdekesebbé váló detektívdrámát, amely nem régi kipróbált trükkökön, hanem eredeti ötleteken épül fel. A Királytigri szerepében az oly gyorsan népszerűvé vált Robert Warwick elragadó alakítást nyújt. A nagyszerű amerikai detektívdrámát szerdán utoljára mutatja be az Apolló-színház. 3

* **Artatlan vagyok!** (Merei Adolf mozidramája az Apollóban.) A Corvin magyar filmgyár, amelynek vezetését Janovits Jenő dr. kolozsvári színigazgató tartja a kezében, nagyszabású drámát alkotott, amelyet „Artatlan vagyok” címmel esütörtökön és pénteken mutatja be az Apolló-színház. A főszerepet Beregi Oszkár játssza. Ezt a műsort követőleg szombaton és vasárnap „A szeplőtlen asszony” (Lady Beatrice házassága) kerül vetítésre. 3

* **A kerülő ut.** (Lotte Neuman sorozat II. az Urániában.) Egy igazi művésziessen megjátszott drámában volt része tegnap is a közönségnek, melynek főszerepét a ragyogó szépségű művésznő: Lotte Neuman játszotta. Mindaz a dicséret szó, melyet művészetének, tökéletességének, szépségének méltatására már többször elmondottunk, ma újra és sokszorosán beigazolódtott. A művésznő ma is ragyogó vonásokkal dolgozott és bájának ragyogásával és szépségének hatalmával értéke nagyobbra nőtt a közönség előtt. Egy leánykát játszott, akit az élet küzdelmei és csalódásai a szerelmek minden próbáján keresztül visznek és mégis az utolsó percben is csillog benne az örök nőiség, az örök szív. — A kiváló dráma mellett egy rövid, de annál megrázóbb erejű amerikai drámát mutat be a színház. Ez a kép a maga rövidségében szinte belemarkol a néző lelkebe és teljesen leköti figyelmét. — **A mozi csillaga,** a világhíres szépségű Franciska Berunveit, legközelebb az Urániában. 5

TANUGY.

(—) **Tanítók háborús segélye.** Az aradi községi tanítók azzal a kérelemmel fordultak a városhoz, hogy részükre adjon a város ismét harmincöt százalékos háborús segélyt. Kérelmükben rámutattak arra, hogy az állami tanítók és a tisztviselők is kaptak ugyanilyen háborús segélyt és kérik a tanácsot, hogy vegyék a községi tanítókat is a fentebbiekkel egyenlő elbírálás alá. A város tanácsa ma foglalkozott a tanítók kérelmével és azt pártolva terjesztette a közgyűlés elé.

EGYESULETI ÉLET.

Aradi hadilárvák felruházása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az Aradi Gyermekfelruházó Egyesület ma délután három órakor a város háza nagytermében százhuszonnégy apró, nem egy mezítlábas gyermek lelkét tette boldoggá!

Százhuszonnégy szegény gyermek didergő testére adtak meleg ruhát s a sáros, mezítlábas lábcsákákra erős cipőt.

A szakadó esőben tanítónők vezették a félénk kis iskolásleányokat, fiukat s a nagyterem körpadjain szép sorjában leültették őket. Ott feküdtek a meleg térluhák, cipők s minden cipőben egy-egy pár bőrtalprvédő. Az egyesület mindezeket e százhuszonnégy kis gyermek felruházására szükséges holmikat az ez év májusában tartott három nagyszerű műkedvelő előadás jövedelméből szerezte be. Hetven hadilárvára és ötvennégy más gyermek részére az előadás bevételeiből felruházásban.

Az ünnepély keretében történt kiosztás előtt Schoor Gitta, az egyesület alelnöknője tartott szép, megható szavú beszédet, melyben közölte, hogy azok a gyermekek, kiknek szülei nincsenek abban a helyzetben, hogy a mostani nehéz időben gyermekük ruházódását is magukra vállalják, mindenkor számíthatnak az egyesület tagjainak támogatására.

Ezután az egyesület tagjai kiosztották a gyermekek között a cipőket, ruhákat, minek megtörténte után Uchritz-Amadé Emilné grófné az Aradi Gyermekfelruházó Egyesület lenkőlt lelkű, fáradhatatlan elnöknője szintén szép beszédet mondott.

Kömives József az elemi leányiskola igazgatója a beszéd elhangzása után a maga és a gyermekek nevében, hálásan megköszönte az egyesület tagjainak jóságát.

A szerkesztőnő: felel:

Rudnyánszky Endre távollétében:

Stauber József.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1916. december 18-án szurdán:

B) Bérlet.

B) Bérlet.

Bernát bácsi.

Családi kép 3 felvonásban.

Kezdet 8 órakor.

NYILTTÉR.

(Az ezen rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.)

Franziska Bertini: A mezei csinaga.

Gyertyát

kisebb és nagyobb mennyiségben, belső hadszínterületre is szállít

Gonda Nándor

Áruforgalmi Vállalata, Déva. 3100

ARADI KÖZLÖNY

1916. évi december hó 1-től új előfizetést nyitottunk az Aradi Közlöny-re.

Előfizetési árak:

Helyben:

Egész évre	28 K. — fill.
Fél évre	14 " — "
Negyed évre	7 " — "
Egy óra	2 " 40 "

Vidéken:

Egész évre	32 K. — fill.
Fél évre	16 " — "
Negyed évre	8 " — "
Egy óra	2 " 80 "

Tessék mutatványsszámot kérni.

Eladó

azonnal egy pár erős, egészséges, tipical figurális 17 éves

kocsiló,

pedigrével. — Megtekinthető és bővebb felvilágosítás nyerhető a

mezőhegyesi cukorgyárban.

Uraságok és kereskedőurak figyelmébe

Munkások és hadi foglyok részére raktáron van nagyobb mennyiségű téli vattás kabát, nadrágok, alsó trikó ruhák, komisz katonai és lábravaló, valamint bőrből készült munkasakkancsok. Kérem az igen tisztelt vevőmet szükségletüket mielőbb beszerezni, míg a készlet tart. 6827

Herzfeld Gyula,

Asztalos Sándor-utca.

Szálloda

étterem, kávéház, 9 vendégszobával,

Aradhegyalja egy nagyobb városában betegség miatt azonnal eladó.

Olím a kiadóhivatalban. 6845

27763—1916

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága által 8382—228—1897. sz. a. alkotott és kormányhatóságilag jóváhagyott a „Cselédmenek-ház” létesítéséről, a nőcselédok jutalmazásáról szóló szabályrendelet 4. § a értelmében minden év, tehát a folyó 1916. év végével is cselédjutalom címén 400 koronát tevő 3 díj és pedig I. 200 korona, II. 100 korona, III. 100 korona lesz az arra érdemes cselédok részére kiosztva.

Ezen jutalomdíjak elnyerése iránt pályázhatnak mindazon 18 életévet betöltött jó es hűséges magaviseletű, havi, vagy évi bér mellett szolgáló helybéli, vagy idegen illetőségű nőcselédok, kik kizárólag vagy főleg a háznál vagy a család egyes tagjainak szolgálatában Arad sz. kir. város törvényhatósági területén egyfolytában legkevesebb 3 éven át gazdájuk megelégedésére szolgálnak, erkölcsileg kifogás alá nem esnek és a cselédoeliratos díjakat pontosan megfizették.

Azon cselédokra nézve, kik a beiratási díjfizetést elrendelő szabályrendelet életbalépte előtt, vagyis 1882. év előtt léptek szolgálatba, s azóta változtatlanul mindig egy helyen szolgálnak, a beiratási díj feltétele alól felmentetnek.

Jutalomdíjban már részesült cselédok újabb pályázata esetén a korábbi jutalmazást megelőző idő szolgálati idejében be nem számítható. A szolgálati idő tartamában beszámítandó az az idő is, melyet a cseléd egy szolgálatban töltött el, amely szolgálat a cselédirtó elhalálozása miatt szűnt meg. A díjak kiosztásának alapjául a szolgálati idő nagysága véteik, elsősorban azok részeseinek tehát a cselédjutalomdíjban, kik egy helyen leghuzamosabb ideig szolgáltak. Egyenlő minőség esetén összes szolgálati idejüket véve, aradon legelőször szolgálnak. Jutalomdíj elnyerése végett december első napjától 15. napjáig tartozik a cseléd gazdája, vagy gazdaasszonya által kiállított bizonyítvány, cselédkönyve és születési anyakönyvi kivonata bemutatása mellett a kapitányi hivatalnál személyesen jelentkezni, ahol kérelme jegyzőkönyvbe vetetik. A személyesen jelentkező cseléd a kívánt okmányok csatolása mellett kérelmét írásban is benyújthatja. Később és idő előtt beérkezett kérvények visszautasítottak fogynak. Ha valamely évben a jutalmak egészben vagy részben pályázat hiányában vagy egyéb okok miatt ki nem adhatók, a fennmaradt jutalomdíjak a következő évben kerülnek kiosztás alá. —

Arad, 1916. november hó 28-án.

Green, főkapitány.

SIROLIN "Roche"

mellbetegségek, számarhurut, asztma, influenza ellen.

Ki használjon sirolint?

1. Mindenki, aki huzamosabb idő óta szenved köhögésben. Mert jobb betegségeket elhárítani, mint gyógyítani.
2. Azok, kik krónikus légcsőhurutban szenvednek, sirolint használnak.
3. Asztmában szenvedők, kiknek betegsége sirolin használata jelentősen csökkenti.
4. Sirofokúzóban szenvedő gyermekek, kiknek általános közérzetét a sirolin előnyösen befolyásolja.

Használható minden gyermek szertartásán, ára 4 Korona

özv. Szalkai Arminné

hímző és fehérnemű üzlete, előnyomda Arad, Weitzer János-u. 13. (Főpostával szemben.)

Női és férfi, gyermek kelengyék, intézeti és kórházi fehérneműk, legfinomabb anyagból, szines és fehér hímzések, fehérnemű varrások olcsó árban készülnek. — Uri leányok fehérnemű varrás, hímzés és szabás tanítására felvétetnek.

3418

10878—1916. pm.

Hirdetmény.

A közraj készletek országos szétosztása a m. kir. kereskedelmiügyi miniszter ur által szabályoztatván, felhívom a város közönségét, hogy amennyiben a közszükségleti cikk árultása körül visszaélést tapasztalna, hozzam azt írásban, nevével ellátva jelentse be, hogy a visszaélés megállítására iránt intézkedhessek.

Arad, 1916. december 4.

Varjassy, polgármester.

nal igazgatás között az I. §-ban meghatározott időn belül megegyezés nem jön létre, a vörösrézanyagot a katonai igazgatás cseréli ki.

A kicserélési munkálatok megkezdése előtt a vörösrézanyag értéke és a kicserélési munkálatok költségei az 1912. évi LXVIII. t. e. 24. §-a értelmében megbecsülteknék, amely eljárásról a tulajdonost vagy meghatalmasítottját meg kell hívni.

Abban az esetben, ha a kicserélést, akár az igénybevétel végrehajtásának folyamán, akár szabad megegyezés alapján a katonai igazgatás foganatosítja, a katonai igazgatás megfelelő új fedérről, vagy kicserélésről tartozik gondoskodni, a fedél és kicserélési munkálatokat az épületek megérvő állapotának fenntartására való lehető legnagyobb figyelemmel tartozik végrehajtani és az ezekkel a munkálatokkal az épületen okozott mindennemű kárért kártérítéssel tartozik.

Aki a jelen rendelettel hadicélokra igénybevett vörösrézanyagot a jelen rendelet ellenére elidegeníti, vagy feldolgozza, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kintást követ el és két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronaig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságok, mint rendőri büntetőbírósnak, a székesfővárosi államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik. Horvát-Szlavonországokban a kihágás miatt az ottani jogszabályok szerint erre hivatott hatóságok járnak el.

Ezen rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

Arad, 1916. évi november hó 20.

A városi tanács.

IKÁVÉ helyett

tea és rum,
Csokoládé,

továbbá

teasütemény,
karácsonyi cukorka
benbonok
és Conservek

kaphatók az

ATLANTIKA

kávé- és tea behozatalnál
Arad, Andrassy-tér 20.

Telefon 609.

6317

29521—1916.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi miniszterium 22190/Eln. 20/b—1916. szám alatt kelt rendelete szerint az épületek fedésére felhasznált vörösrézanyagot (réstetők, más vörösrézből készült alkatrészek, úgymint kupolák, tetőparkányok, díszítések, tető-lefolyó csatornák) továbbá a villámhárítók vörösrézanyagát, amennyiben ez az anyag a törvényhatóságok, községek, testületek, valamint magánosok tulajdonát képezi, a jelen §. utolsó bekezdésében említett kivétellel, a jelen rendelettel hadicélokra igénybevettnek jelentette ki.

Az igénybevétel kiterjed azokra a vörösrézből készült alkatrészekre és villámhárítókra is, amelyek nem vörösrézzel fedett épületeken vannak. Az igénybevett rézanyagot másként, mint a jelen §. harmadik bekezdésében meghatározott módon sem elidegeníteni, sem feldolgozni nem szabad, de annak az ingatlanal együtt való elidegenítése korlátozás alá nem esik.

Az igénybevett vörösrézanyagot, tulajdonosa a jelen rendelet kihirdetésétől számított négy héten belül, szabad megegyezés alapján a terület szerint illetékes katonai parancsnokságnak eladhatja.

Az állam és egyházak tulajdonában lévő épületek vörösrézanyagára vonatkozólag külön intézkedés történik.

Az I. §-ban meghatározott igénybevétel alól, fontos okok fennforgása esetén, a m. kir. kereskedelmiügyi miniszter felmentést adhat, az, amennyiben a vonatkozó kérelem az épület különös művészei vagy történelmi becséve indokoltatnék, határozatát a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterrel, Horvát-Szlavonországok területére nézve pedig Horvát-Szlavon-Dalmátországok bánjával egyetértőleg hozza meg.

Ha az igénybevett vörösrézanyag átadása, valamint a katonai igazgatás által fizetendő térítés tekintetében a tulajdonos és a kato-

Magyar gyógyborok

Kitünő minőségű hegyaljai fehér
édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vérképző gyógybor, vérszegények, lábadozók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 2 korona 80 fillér. Nagy palack ára: 4 korona.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerosító szer, linom fűszeres ízű, szonigító, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor. Gyomorbeteg részére és ott, ahol a condurongó kéreg javulva van. Egy palack ára: 3 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sósav jó tulajdonságait és kiválóan alkalmas a most nehezen beszerezhető Acidol pepszin helyettesítésére. Gyenge emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 3 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

1846

Rozsnyay Mátyás gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.

Fagydaganganatok

elmulasztására,
fagyvizsketeg-
ség biztos meg-

szüntetésére legjobb
szer a **FRIGIN.**

Ára csocettel és utasítással 1 korona.

Legfájdalmasabb tyukszemétől is 3 nap alatt mindenki megszabadul

a Hajós-féle ANAGALLIN használata által. — Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázni kell az ANAGALLIN szóra.

Ára használati utasítással együtt 1 korona.

Poloskák

kiirtására a legsikeresebben és teljesen csak a „Phenol-sav”-val eszközölhető. A butorokat nem ronja, még a petéit is kiirtja. Ára 1 üvegnek 1 korona.

Legjobb fekete hajfestő

a „Melogen”. Egy pár perc alatt bármely haját, vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni.

Ára 2 korona 40 fillér.

A fenti szerek kaphatók a készítőnél **Hajós Árpád** gyógyszer-tárában

ARAD, Andrassy-tér 22. sz.

Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

-27

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját az alábbiak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetésért 1000 Hír. Vas-
tagébb betűkkel 15 Hír.

A vastagabb betűkkel írtakat az alábbiak
szabásainál kell jelszám.

A legkisebb hirdetés ára 1 korona.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.
Hirdetéseket délután 3,5 óráig ve-
szünk fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a
jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét,
amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában
nem közölhető, megváltoztassa.

Levelés.

Váram. 6377

Lakást keres.

Február 1-re

keresek 2-3 szobás utcát, esetleg udvari
lakást, fűtőszobával, lehetőség a bel-
városban. Cim a kiadóhivatalban. 6375

Kiadó lakás.

Bateroneti

utcai szoba, villanyvilágítással, kámfő-
hással kiadó Szarvas-u. 2. 6378

Alkalmazást nyer.

Betés lapát,

vagy majorgazdát keresek újévi belé-
pérs, ki a gazdaság összes ágazatában
tartás, rokkant katoná, de munkaképes,
his családú, előnyben részesül. Ajánlatok
fizetési igény megjelölésével H. Szlovák
Gyula, Temešvárt utca címre küldendők. 6372

Irodai teendőkhöz

és könyvelésben jártas, több évi gyakor-
lattal bíró, szorgalmas fiatalember azonnali
alkalmazást nyer Laender Aladár
gőztűrés irodájában. 6318

Házmester

azonnal felvétetik Perényi u. 1. sz. 6369

Nyomdász-tanulónak

felvétetik két fő, kik a 14. évet betöltöt-
tek és legalább 6 osztályt végeztek. Bő-
vebbet a kiadóhivatalban.

Egy ügyes lina

kifutónak nyomdánkban felvétetik.

Ingatlan.

Keresek

megvételre egy kisebb rendű családi há-
za, 2 esetleg 3 szoba és mellékhelyisé-
gekkel. Ertesítést Veró Károlyné címre
kérek Pankata. 6371

Keresek megvételre

egy négyszobás magánházat, fűtőszobá-
val, vízvezetékkel és villanyvilágítással.
Cim a kiadóhivatalban. 6304

Gyógyászat.

Az angol

fájdalomcsillapító Bengue balsamot telje-
sen pótolja a Hehs-Földes-féle fájdalom-
csillapító balsam, teljesen azonos össze-
tételű, mint a Bengue liniment. Ára 2
korona. Földes gyógyszerár. Hehs gyó-
gszertár. 12

Vétel és eladás.

Egy alig használt

modern, világos, tömör kőrista háló, egy
matr vendégágy és egy teljes konyha-
berendezés, elköltözés miatt, azonnal el-
adó. Megtekinthető szerdán, Dobo-utca
2. sz., 1. emeleten. 6379

Pianinó

vagy songorát bérbe vennék. Bársony.
Szabadság-ter 17. 6368

Ezer darab hangtű

operák, nyitányok, műdalok, stb. 40 fillé-
rert kapható Deák Béla zeneműke-
reskedésében, Forray-utca. 6071

Könyvek,

képeskönyvek, levelezőlap- és emlék-
albumok, valamint egyéb kártyás-
ajándékok nagy választéka Deák Béla
könyv- és zeneműkereskedése, Forray-
utca. 6071

Tábori dobozok,

levelező-lapok, levelek és papíráruk nagy-
ban és kicsinyben jutányos áron kap-
hatók Pichler Sándor papírkereskedésében
és könyvnyomdájában Arad, Szabadság-
ter 1. Telefon 308. 601

Különbéle.

Helcsit.

A legártalmatlanabb arcszépítő és finomító.
Iszadó, lényes, szíves, átkás (mitesszeres)
arcot naponta ahányszor szükséges, gyapó-
ra öntötti folyadékkal megtöröljük. Az arc
rögtön csodás szép lesz, mintha valami
mesés lehellet finomsága harmattal volna
bevonva. Az átkák pár nap alatt elmul-
nak. Ára 1 korona. Dr. Földes és Hehs
pipereüzem és vegyszertári gyára Aradon.
Tűz mellett ne használjuk. 12

10450—1916. pm.

Hirdetmény.

Az Országos Közélelmezési Hivatal 3851—1916. számú rende-
lete szerint a cs. és kir. hadse-
regfőparancsnoksághoz állandóan
érkeznek különböző állami és ön-
kormányzati hatóságoktól meg-
keresések, melyekben különösen
a hadsereg részére dolgozó üze-
mek számára szükségesek petró-
leum és egyéb motorhajtó anyag
átengedése kérelmeztetik.

Tekintettel arra, hogy a cs.
és kir. hadseregfőparancsnokság-
nak nem áll módjában az ily ké-
relmeknek eleget tenni, közhírré
teszem, hogy az ilyen irányú ké-
relmekkel jövőben közvetlenül a
m. kir. kereskedelemügyi minisz-
ter urhoz kell fordulni.

Arad, 1916. december 7.

Variassy, polgármester.

Amíg a készlet tart

olcsó cipő- árusítás!

Amerikai női Chewraux cipő leg-
divatosabb

36 kor.

Ugyanott

alkalmi szőrmeárak

kaphatók csak rövid ideig, amíg
a készlet tart

SCHWARTZ cégnél
Forray-u. 3. 6074

Vidéki megrendelések pontosan
eszközöltetnek.

786—1916. eln. sz.

Hirdetmény.

A magyar királyi Földmívelés-
ügyi miniszterium 112474—1916.
számú rendelete alapján figyel-
meztetem a hadifogoly munkáso-
kat foglalkoztató munkaadókat,
hogy a hadifogolyaikat ruhaneműi
legnagyobb kimérésére hívják fel,
mert a hadifogolyok ruházati cik-
keinek beszerzése a hadvezetőség
részéről is nagy nehézséggel jár.

Arad, 1916. december hó 5.

Green, főkapitány.

Apróhirdetések

az „Aradi Közlöny“ részére felvételnek
a Messenger-boy Irodában, Deák Ferenc-u.
& Ugyanitt kapható az „Aradi Közlöny.“

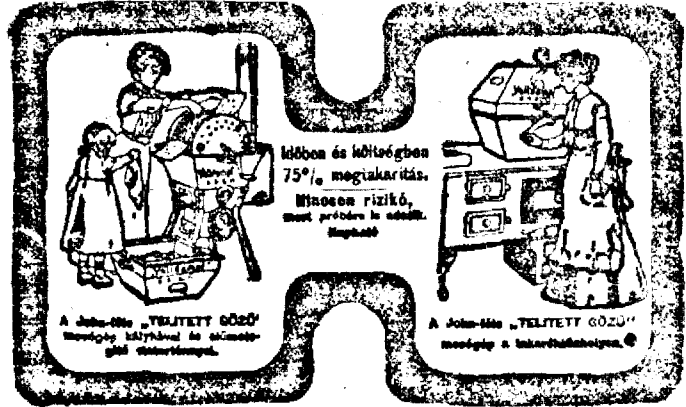
Legtökéletesebb

otrompító a Citrom-szörp fél és egész
kilós üvegekben, ára különként 3 korona.
Bredeti szépségtől trisz gyümölcsből ké-
szült hegyi málnaszörp fél és egész kilós
üvegekben, különként 8.60 korona Földes
gyógyszertár, Hehs gyógyszerár. 12

Óoska, használt
ólomcöve'et
és egyéb
ólomtárgyakat
megvételre keresünk.
Aradi nyomda részvénytársaság.

SZAPPAN

75% olcsóbb, ha John teljgöz mosógépbe hasz-
náljuk. Ruhát kiméli, időt s pénzt takarít meg.

előbb és költősebb
75% megtakarítás.
Mindegy rizikó,
most próbára le szabad.
Kapható

Beszerezhető béke árban!

Kovács Soma és Társa cég, Arad.

Szakértelem nélkül nincs kellő termés!

A szőlőgazdák nagyrésze évek óta azért szüretel oly
keveset, mert szőlőit megfelelő gondozásban nem
részesíti és borát helytelenül kezeli. — Minden, a szőlő-
és borkészítés körébe tartozó munkára megtanít a

„Borászati Lapok“

szerkesztőség és kiadóhivatal

Budapest, IX., Ullői-ut 25., Köztelek,

mely vasárnaponként jelenik meg.

Elutazványszámot kívánatra három héten át küld.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppe“ folyadék és
„Peppe“ hintőpor segítségével.

Szárit! . . . Szagtalanít!!

Peppe folyadék ára használati utasítással 1 kor. 20 fill.

Peppe hintőpor „ „ „ 1 kor. — fill.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

is három nap alatt mindenki
megszabadul a Hajós-féle ANA-
GALLIN használata által. Ke-
zelése igen egyszerű, nem pisz-
kít, nem ragadós. A beszerzés
nél vigyánni kell az ANA-
GALLIN szóra. Ára használati utasítással 1 korona.

Gyöngyfehér fogakat
nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A
szájüreget deszinficálja, utólag
igen kellemes. Ára egy porcelán-
szelencének 80 fillér.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedül nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrásy-ter 22. sz. (Megyeháza szomsz.)